

Несподіваний гість

Микола Яненко

Наше судно переходило на нове місце промислу. Рибалки після напруженої праці вже виспались і з цигарками сиділи на палубі. Легенький південний вітрець вже витіснив холодне дихання Аляски. Тамтешні гори враз посіріли, і лише з глибоких ущелин білими жилами холодно виглядав сніг.

Море дрімало. Я стояв біля борту і дивився в морську далечінь. І тут мій погляд привернув до себе темний силует,— ніби людина у водолазному костюмі по груди стояла у воді.

Пильніше роздивлятися ніколи було, у таких випадках дорога й секунда.

— Людина за бортом! — гукнув я.

Рибалки підхопилися.

— Де?.. Де?..

Із штурманської рубки ніхто не виглянув, і я, не гаючи часу на відповідь, прожогом метнувся туди.

— Людина за бортом! — випалив одним духом.

— Ліво на борт! — скомандував помічник капітана.

Судно розвернулося.

Притихле море сріблилося аж до обрію. Ми зробили одне коло, друге, третє. Незвичайний силует наче розтанув у воді.

Рибалки кепкували з мене. І самого вже брали сумніви,— дивна була ота поза для людини, що тоне в морі. Рукою вона не подавала ніяких знаків, і все погруддя не могло ж висунутися з води...

Аж ось і сама відгадка з'явилася. Судно тоді саме не рухалося. Тиша була навкруги. Не чути навіть розмов. За довгі місяці промислу про все перебалакано. Ми саме лагодили сіті на палубі. І тут ураз за бортом захлюпотіла вода. Озирнувся на те плюскотіння рибалка, що стояв край палуби, і весело всміхнувся до мене:

— Чи не такого,— каже,— страждальця ти часом збирався рятувати?

Всі побігли до борту. Біля самісінького нашого судна я побачив знайомий силует і сам із себе засміявся. Як же це я сплутав оце морське чудовисько із людиною?

— Знайомтесь,— каже один матрос,— морський лев.

Коли ж лев розкрив свою величезну пащу із довгими рядами гостряків-іклів ще й зарикав, що мав сили, тоді вже не до сміху стало. Рибалки кинули у воду йому велику рибину, і звір заспокоївся. Пожадливо клямцнувши щелепами, з'їв її і поплив геть.

Відтоді не раз доводилося нам стрічатися з морськими левами, чи, як їх іще називають, сивучами. Цілими гуртами спливали вони, коли ми підіймали сіті. Рибалки, було, посміюються:

— Зараз добрий вилов спливе. Недарма ж тут стільки сивучів шастає.

Аби тільки виринули на поверхню моря сіті з рибою, зараз леви кидаються до

поживи. Усі риб'ячі голови, що стирчать із мережі, вмиє повідгризають. Виголоднілі, вони часом навіть і сіті рвали зубами, добираючись до риби. Одного разу отак сивуч утратив під гвинт. Усі звірі кинули їжу, зібралися в гурт і на своїх спинах понесли пораненого до берега. Там були їхні лежбища.

Не раз ми бачили їх на берегах Камчатки, Чукотки, Аляски, на островах Тихого океану. У кожному стаді є свій ватаг, якого всі слухаються. Сивучі мають звичку видертися на високу скелю і звідти шубовснути у воду. Дихають вони, як їхні родичі тюлені, легенями.

Та справжнє знайомство із сивучами було тоді, коли один із них полюючи за рибою, опинився спершу в сітях, а звідти — й на палубі. Це була подія. Усі рибалки, вільні від вахти, прийшли глянути на несподіваного гостя.

Шкура в нього була руда, наче вигорілий від сонця стен. Замість ніг — плавці, схожі на ласти, а над великим ротом — дуже довгі й рідкі вуса.

Спершу сивуч нишком лежав на палубі, а потім ураз скоцюрбився і дужим ривком поставив свою п'ятсоткілограмову тушу на задні плавці. А коли ще й зарикав на увесь голос і почав переставляти ноги-ласти, всіх як вітром змело з палуби.

Сивуч кинувся чомусь до матроса-камбузника[1]. Той налагодився якраз варити обід і тримав у руках великого палтуса. В розпачі матрос випустив рибину з рук, а сам кинувся навтіч.

Несподіваний гість зігнувся, схопив рибину в зуби, озирнувся довкола і, перевалившись через борт, зник у морі.

[1] Камбуз — кухня. Камбузник — матрос, що допомагає кухареві.